

Voorstel werkwijze gebruik CBS microdata voor onderzoek door derden.

Aanleiding

Op 21 juni jl. heeft het CBS de eerste statistische analyses op de Covid-19 testdata gepubliceerd. Deze analyses zijn op verzoek van het VWS en in nauw overleg met het RIVM, de GGD'en en GGD GHOR Nederland uitgevoerd. U bent daarover tevens als stuurgroep geïnformeerd. Met de ontsluiting van de Covid-19 testdata op de microdata bij het CBS is de verwachting dat ook de vraag van derden zal toenemen voor gebruik van de microdata voor wetenschappelijk onderzoek. Met deze notitie stellen we de werkwijze voor om deze microdata, in combinatie met de Covid-19 testdata, voor wetenschap en statistisch onderzoek door derden mogelijk te maken.

Vraag aan stuurgroep:

- Kennisnemen van deze notitie.
- In te stemmen met de voorgestelde werkwijze.

Kern

Met het ontsluiten van de testuitslagen van de GGD'en (verder Covid-19 testdata) op de CBS-microdata kunnen met statistische analyses cijfers en inzichten verkregen worden over de sociaaleconomische positie van personen die positief zijn getest of niet zijn getest, wat de demografische kenmerken zijn en de regionale spreiding. Met het resultaat is het mogelijk dat de verspreiding van het Covid-19 virus in groepen beter kan worden opgespoord en sneller kan worden gestopt. Ook met de toename van de vaccinatiegraad en de versoepeling van de maatregelen blijft het nodig om het testen goed en continu te blijven monitoren met behulp van nieuwe cijfers en inzichten; er kunnen zich immers nog tegenslagen voordoen zoals beperkte bescherming tegen transmissie, tegen nieuwe varianten, regionale verspreiding, etc. Dit sluit ook aan bij andere partijen zoals de GGD'en, GGD GHOR Nederland, het RIVM en het VWS die de ontwikkelingen strak moeten monitoren, ook in een volgende fase. Denk hierbij bijvoorbeeld aan LOT-C.

Tijdens de eerste stuurgroep van het project Corona Testdata is vastgesteld dat de andere partijen als overheden en de wetenschap op den duur toegang dienen te krijgen tot de COVID-19 testdata via onderzoek door het CBS of de CBS Remote Access (RA) voorziening. Hiertoe is afgesproken dat de stuurgroep zou bepalen hoe de toegang geboden kan worden. Deze notitie stelt een werkwijze voor om derden toegang te verlenen tot de RA omgeving van het CBS die past binnen de kaders gesteld door GGD GHOR en ingerichte governance op het project.

CBS Remote Access (RA)

Het CBS biedt derden¹ de mogelijkheid om microdata te gebruiken voor wetenschappelijk onderzoek, via de CBS Remote Access (RA) voorziening. Een instelling kan hiervoor ook eigen data ontsluiten binnen dezelfde RA-omgeving. Derden krijgen enkel toegang tot de gepseudonimiseerde gegevens, in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving, zoals de Wet publieke gezondheid en de Algemene verordening gegevensbescherming, de CBS-wet en de voor de Remote Access-omgeving van het CBS vigerend beleid.

Harde en zachte afspraken

De testdata van de GGD's is via GGD GHOR aan het CBS geleverd onder de voorwaarde dat het CBS GGD GHOR moeten informeren indien de testdata voor onderzoeken door het CBS of door derden via de RA voorziening gebruikt zal worden. Hiernaast zijn tijdens de eerste stuurgroep een aantal afspraken gemaakt om toegang voor overheden en wetenschap mogelijk te maken. Deze afspraken zijn:

- 1) dat toegang tot of gebruik van de testdata gefaseerd beschikbaar zullen worden gesteld aan andere overheden en dan aan de wetenschap;
- 2) dat we voorgenomen onderzoeken bespreken in de werkgroep vraagarticulatie en de uitkomsten van deze besprekingen zullen voorleggen aan de stuurgroep;
- 3) de publicatie van uitkomsten in de werkgroep communicatie met elkaar zullen worden gedeeld en indien nodig nadere afspraken zullen worden gemaakt in de stuurgroep.

Om hier een goede invulling aan te kunnen geven wordt de volgende werkwijze voorgesteld.

4)

Vorgestelde werkwijze

¹ Derden zijn gemandateerde instellingen die het verrichten van statistisch of wetenschappelijk onderzoek als hoofdvactiviteit heeft en publiceert voor de openbaarheidsschap. Instellingen kunnen ook (mede)overheden zijn.

Kort samengevat komt het neer op een combinatie van de staande procedures bij het CBS en van het project, aangevuld met afspraken uit de leveringsovereenkomst tussen GGD GHOR Nederland en het CBS. De aanpak ziet er als volgt uit:

1. Een aanvraag door derden wordt altijd eerst bij het CBS ingediend, in overeenstemming met geldende wet- en regelgeving en de voor de RA-omgeving van het CBS vigerend beleid.
2. Voor beschikbaarstelling van de Covid-19 testdata aan derden geldt dat de bronhouders en/of de Stuurgroep voor aanvang van het onderzoek toestemming hebben verleend.
3. Het CBS zal daarnaast GGD GHOR Nederland schriftelijk informeren over de partijen welke toegang hebben gekregen tot de gepseudonimiseerde gegevens.
4. De onderzoeksvragen door derden verlopen altijd via het proces Vraag-gestuurde Corona data, zoals wordt gehanteerd in het Project Corona Testdata:
 - a. Het project Corona Testdata voert de intake uit van onderzoeksvragen met derden, in casu de vragende partij.
 - b. Alle onderzoeksvragen zullen via de werkgroep Vraagarticulatie worden behandeld en geprioriteerd.
 - c. Hierna zal de werkgroep Communicatie worden geïnformeerd.
5. Een vragende partij is verantwoordelijk voor openbaarmaking van de uitkomsten van het onderzoek en geeft aan wanneer en op welke wijze publicatie zal geschieden. Publicaties worden altijd (vooraf) beschikbaar gesteld aan de projectpartners.

Dit houdt in dat de werkgroepen de voortgang van het onderzoek zullen volgen en de Stuurgroep zullen informeren over de onderzoeksvragen, de voortgang en de geplande publicaties van de onderzoeksdata. Indien wenselijk zullen beide werkgroepen tijdelijk worden uitgebreid met vertegenwoordiging van de vragende partij.

6. In bijlage I wordt het stroomschema getoond voor werken met CBS-microdata en de samenhang van dat proces met de werkgroepen Vraagarticulatie en Communicatie.
- 7.

Politieke context is niet van toepassing op deze werkwijze. De TK hoeft hierover ook niet apart te worden geïnformeerd.

Communicatie: er is geen noodzaak tot publicatie van de werkwijze in de media.

Bijlage I – stroomschema werken met CBS-microdata
Stroomschema werken met CBS-microdata

